

Elizabeth George

# Lichaam van de dood



A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

# *Hoe het begon*

De rechercheurs, die zowel Michael Spargo als zijn moeder verhoorden voordat hij in staat van beschuldiging werd gesteld, vermelden in hun verslag dat de ochtend van de tiende verjaardag van de jongen slecht begon. Hoewel deze verslagen, gezien de aard van Michaels misdaad en het feit dat de politie en de mensen uit zijn omgeving zo'n afkeer van hem hadden, wellicht heel goed als dubieus opgevat zouden kunnen worden, kan men niet negeren dat het lijvige document, geschreven door de sociaal werker die tijdens de ondervragingen en het daaropvolgende proces aanwezig was, dezelfde informatie naar voren bracht. Voor kenners van kindermishandeling, een verstoorde gezinssituatie en de psychopathologie waarmee een dergelijk misbruik en zo'n verstoorte situatie uiteindelijk gepaard gaan, zijn er altijd details die in het ongewisse blijven. Maar de belangrijkste feiten kunnen niet worden verhuld, omdat ze onvermijdelijk worden opgemerkt of rechtstreeks worden ervaren door degenen die te maken hebben met individuen die de mentale, psychologische en emotionele verwarring al of niet bewust tentoonspreiden. Dit was het geval bij Michael Spargo en zijn familie.

Michael had acht broers van wie er vijf ouder waren dan hij. Twee van die jongens (Richard en Peter, destijds achttien en vijftien jaar) stonden evenals hun moeder Sue als asociaal bekend wegens aanhoudende burenruzies, het lastigvallen van bejaarden die in de sociale woningbouwbuurt woonden, openbare dronkenschap en vernieling van openbaar en privé-eigendom. Er was geen vader in huis. Vier jaar voordat Michael tien werd, had Donovan Spargo vrouw en kinderen vaarwel gezegd en was hij met een vijftien jaar oudere weduwe in Portugal gaan wonen. Hij liet een afscheidsbriefje en vijf pond in muntgeld op de keukentafel achter. Sindsdien was er nooit meer iets van hem vernomen. Hij was niet aanwezig tijdens Michaels rechtszaak.

Sue Spargo, die nagenoeg geen talent had om te werken

en wier opleiding slechts bestond uit een paar jaar middelbare school, gaf ruiterlijk toe dat ze nadat ze in de steek was gelaten 'behoorlijk aan de fles was geraakt', met als gevolg dat ze vanaf die tijd amper meer aanspreekbaar was voor haar jongens. Vóór het vertrek van Donovan Spargo leek het voor het oog van de wereld alsof er nog van een enigszins stabiele situatie sprake was (zoals blijkt uit zowel de schoolverslagen als verhalen uit de buurt en van de lokale politie), maar toen het gezinshoofd eenmaal was vertrokken, kwamen de misstanden die voor de buitenwereld verborgen waren gehouden, al snel naar boven.

Het gezin woonde in Buchanan Estate, sombere, vormeloze blokken uit grijs beton en staal opgetrokken torenflats en onooglijke rijtjeshuizen in een deel van de stad dat treffend de Gallows, de Galg, werd genoemd, en bekendstond om straatgevechten, berovingen, autodiefstallen en inbraken. Moord kwam er zelden voor, maar geweld was er aan de orde van de dag. De Spargo's behoorden tot de meer fortuinlijke bewoners. Omdat het gezin zo groot was, woonden ze in een rijtjeshuis en niet in een van de torenflats. Achter hun huis was een tuin en aan de voorkant was een strook aarde, hoewel in geen van beide iets groeide. Het huis bestond uit een woonkamer met keuken, vier slaapkamers en een badkamer. Michael deelde een kamer met zijn jongere broers, in totaal dus met zijn vijven, verdeeld over twee stapelbedden. Drie oudere jongens deelden een aangrenzende slaapkamer. Alleen Richard, de oudste, had een eigen kamer; een privilege dat klaarblijkelijk te maken had met Richards neiging om zijn jongere broers met geweld te lijf te gaan. Sue Spargo had ook een eigen slaapkamer. Eigenaardig genoeg herhaalde ze tijdens de verhoren een paar keer dat als een van de jongens ziek werd, hij bij haar sliep, en 'niet bij die hufter van een Richard'.

Op Michaels tiende verjaardag werd even na zeven uur 's ochtends de wijkpolitie gebeld. Een ruzie in het gezin was zo geëscaleerd dat die naar de directe omgeving was overgeslagen toen de naaste burens van de Spargo's hadden geprobeerd tussenbeide te komen. Later beweerden ze dat ze de boel alleen maar hadden willen sussen. Dit

is in tegenspraak met Sue Spargo's beschuldiging dat ze haar jongens aanvielen. Maar uit een zorgvuldige lezing van de opeenvolgende politieondervraging van de betrokkenen blijkt dat het ermee begon dat Richard en Pete Spargo op de overloop boven in het huis van de Spargo's met elkaar op de vuist gingen, omdat laatstgenoemde geen haast wilde maken om in de badkamer plaats te maken. De aanval waarmee Richard Pete te lijf ging, was meedogenloos; hij was immers veel groter en sterker dan zijn vijftienjarige broertje. De zestienjarige Doug schoot hem daarom te hulp, waarop Richard en Pete de rijen sloten en op hun beurt Doug aanvielen. Tegen de tijd dat Sue Spargo zich in de strijd mengde, woedde die inmiddels onder aan de trap. Toen bleek dat ook zij door Richard en Pete werd aangevallen, wilde de twaalfjarige David haar beschermen met een slagingsmes uit de keuken, waar hij klaarblijkelijk ontbijt aan het klaarmaken was.

Dat was het moment waarop de burens erbij betrokken raakten, opgeschrikt door het kabaal dat ze door de slecht geïsoleerde muren van de aangrenzende huizen hoorden. Helaas kwamen alle drie de burens gewapend met een cricketslaghout, bandenlichter en hamer naar de woning van de Spargo's, en naar Richard Spargo's zeggen sloeg bij hem de vlam in de pan toen hij dat zag. 'Ze moesten ons gezin hebben, zó was het,' was zijn onomwonden verklaring; de woorden van een jongen die zichzelf beschouwde als de heer des huizes, met de plicht zijn moeder en de kinderen te beschermen.

Michael Spargo werd in dit escalerende tumult wakker. 'Richard en Pete ramden m'n ma,' staat er in zijn verklaring. 'We konden ze horen, de kleintjes en ik, maar we wilden er niets mee te maken hebben.' Hij geeft aan dat hij niet bang was, maar toen hij werd aangespoord om met meer informatie te komen, werd duidelijk dat Michael uit de buurt van zijn oudere broers probeerde te blijven, 'zodat ik voor een dreun kon wegduiken als ik ze in de weg liep'. Dat hij níét altijd voor een dreun kon wegduiken, daar konden zijn leraren van getuigen, van wie er drie bij de sociaal werkers hebben aangegeven dat ze bij Michael blauwe plekken, schrammen, brandwonden en minstens één blauw oog hadden geconstateerd. Op een enkel huisbezoek

na werd er na die rapportage geen actie meer ondernomen. Het systeem was, klaarblijkelijk, overbelast.

Er bestaan aanwijzingen dat Michael zijn mishandeling bij zijn jongere broers heeft voortgezet. Uit verslagen blijkt inderdaad dat toen vier van de kinderen in een kindertehuis belandden, Michael de verantwoordelijkheid kreeg erop te letten dat zijn broertje Stevie 'niet in bed plaste'. Hem was echter niet verteld hoe hij dat voor elkaar moest krijgen, waarna hij de zevenjarige regelmatig een pak slaag had gegeven, die op zijn beurt zijn woede weer op de andere, jongere broers afreageerde.

Het is niet bekend of Michael die ochtend een van de kleine jongens heeft mishandeld. Hij vertelt alleen dat toen de politie er eenmaal was, hij opstond, zijn schooluniform aantrok en naar de keuken ging om te ontbijten. Hij wist dat hij jarig was, maar hij verwachtte niet dat ze daar iets aan zouden doen. 'Het kon me ook niet schelen ook!' zei hij later tegen de politie.

Het ontbijt bestond uit suikercornflakes en jambroodjes. Er was geen melk voor de cornflakes - Michael noemt dit feit twee keer in zijn eerste verhoren - dus at Michael zijn flakes zonder en liet de meeste jambroodjes voor zijn jongere broertjes liggen. Eén ervan stopte hij in de zak van zijn mosterdkleurige anorak (het jambroodje en de anorak worden cruciale details naarmate de zaken zich verder ontwikkelden) en hij verliet het huis via de achtertuin.

Hij zei dat hij van plan was rechtstreeks naar school te gaan, en tijdens zijn eerste ondervraging door de politie beweert hij dat hij dat ook heeft gedaan. Hij bleef bij dat verhaal tot hem de verklaring van zijn leraar werd voorgelezen, die getuigde dat hij die dag had gespijeld, waarop hij zijn relaas wijzigde en toegaf dat hij naar de volkstuinen was gegaan. Die vormden een hoogtepunt in Buchanan Estate, en bevonden zich achter de rijtjeshuizen waar de Spargo's woonden. Daar had hij 'misschien wel een beetje ruzie gezocht met een ouwe zakkenwasser die een stuk moestuin aan het bewerken was' en misschien had hij 'tegen een schuurdeur of zoiets geschopt en het kan zijn dat ik een snoeischaar heb gestolen, alleen heb ik die niet gehouden, ik hou ze nooit'.

De 'ouwe zakkenwasser' in kwestie bevestigt dat Michael om acht uur die ochtend in de volkstuinten was geweest, hoewel het valt te betwijfelen of de omheinde terreintjes met moestuintjes veel aantrekkingskracht op de jongen uitoefenden, want volgens de bejaarde heeft hij ze kennelijk 'zo'n kwartier lang platgetrapt, tot ik hem de huid vol schold. Hij vloekte als een stuk galgenbrok en smeerde 'm'.

Het schijnt dat Michael zich daarna grofweg in de richting van zijn school begaf die zich op zo'n zeventienhonderd meter afstand van Buchanan Estate bevond. Ergens onderweg liep hij echter Reggie Arnold tegen het lijf.

Reggie Arnold was compleet het tegenovergestelde van Michael Spargo. Michael was lang voor zijn leeftijd en graatmager, terwijl Reggie gedrongen was en nog last had van babyvet lang nadat hij uit de luiers was. Zijn haar werd regelmatig tot op zijn schedel geschoren, waarmee hij op school flink werd gepest (over het algemeen werd hij 'kletsprukker' genoemd), maar in tegenstelling tot Michael waren zijn kleren meestal netjes en schoon. Zijn leraren melden dat Reggie 'een goeie jongen met een kort lontje' was, en bij wat doorvragen neigen ze ernaar de oorzaak van dat korte lontje te leggen bij 'de strubbelingen tussen zijn vader en moeder, en de problemen met zijn broer en zus'. Hieruit kan veilig worden aangenomen dat Reggie door het ongebruikelijke huwelijk van de Arnolds, in combinatie met een gehandicapte oudere broer en geesteszieke jongere zus, in de dagelijkse gezinsdrukte in de verdrukking raakte.

Het moet gezegd dat Rudy en Laura Arnold het niet hadden getroffen. Hun oudere zoon was wegens een ernstige hersenaandoening permanent aan een rolstoel gebonden en hun dochter kon niet naar een normale school. Door die twee elementen in het leven van het echtpaar Arnold was alle aandacht van de ouders op de twee probleemkinderen gericht, terwijl ze gebukt gingen onder een toch al behoorlijk kwetsbaar huwelijk, waarbij Rudy en Laura Arnold zo nu en dan uit elkaar waren gegaan en Laura het dan in haar eentje moest zien te rooien.

Doordat ze zo door de zware gezinsomstandigheden in

beslag werden genomen, was het onwaarschijnlijk dat Reggie veel aandacht kreeg. Laura geeft ruiterlijk toe dat ze 'het met de jongen niet goed had gedaan', maar zijn vader beweert dat 'hij vijf of zes keer bij hem op de flat was geweest', daarmee klaarblijkelijk doelend op het feit dat hij zijn ouderlijke plicht nakwam in de perioden dat hij en zijn vrouw niet bij elkaar woonden. Doordat Reggie niet de zorg kreeg die hij nodig had, sloeg dit om in de gebruikelijke pogingen om de aandacht van volwassenen te trekken, wat voorstelbaar is. Op straat uitte hij dat in kruimeldiefstal en door zo nu en dan jongere kinderen op de huid te zitten; in de klas was hij een lastige leerling. Helaas werd dat herrie trappen door de leraren opgevat als het eerdergenoemde 'korte lontje' en niet als de noodkreet die het in feite was. Als hij gedwarsboomd werd, gooide hij zijn tafel om, sloeg hij er met zijn hoofd op, evenals tegen de muren, en viel hij in een vlaag van razernij op de grond.

Volgens de verklaringen - en de beveiligingsbeelden bevestigen dat - kwamen Michael Spargo en Reggie Arnold elkaar op de dag van de misdaad tegen bij de buurtwinkel die zich vlak bij het huis van de familie Arnold bevond en op Michaels route naar school lag. De jongens kenden elkaar en hadden vroeger natuurlijk met elkaar gespeeld, maar ze kenden elkaars ouders niet. Laura Arnold meldt dat ze Reggie voor melk naar de winkel had gestuurd en de winkelier bevestigt dat Reggie bij hem een halve liter halfvolle melk heeft gekocht. Hij stal kennelijk ook twee Mars-repen, 'voor de gein', volgens Michael.

Michael liep samen met Reggie op. Onderweg naar het huis van de familie Arnold maakten de jongens nog meer gein tijdens Reggies boodschap door de melkfles open te maken en de inhoud in de benzinetank van een Harley Davidson te gieten. De eigenaar van de motorfiets zag het kattenkwaad gebeuren en rende daarna tevergeefs achter ze aan. Hij herinnerde zich later de mosterdkeurige anorak die Michael Spargo had gedragen, en hoewel hij geen van beide jongens van naam kende, herkende hij een foto van Reggie Arnold toen de politie hem een paar afbeeldingen liet zien waar een foto van hem tussen zat.

Omdat hij zonder de melk thuiskwam waarvoor hij op pad

was gestuurd, zei Reggie tegen zijn moeder - met Michael Spargo als zogenaamde getuige - dat hij door twee jongens te grazen was genomen en dat die het melkgeld van hem hadden afgepakt. 'Hij huilde en wond zich verschrikkelijk op,' meldt Laura Arnold. 'En ik geloofde hem. Wat kon ik anders?' Dit was inderdaad een relevante vraag, want zonder haar man in huis en gezien het feit dat ze haar best deed om in haar eentje voor twee gehandicapte kinderen te zorgen, leek het haar maar heel weinig te kunnen schelen of ze dat pak melk al of niet in huis had, ook al had ze dat die ochtend nog zo hard nodig gehad. Ze wilde alleen wel weten wie Michael Spargo was, en dat vroeg ze haar zoon dan ook. Reggie omschreef hem als 'een vriendje van school', en hij nam Michael mee naar zijn moeder toen ze hem opnieuw vroeg iets voor haar te doen, namelijk zijn zus uit bed halen. Inmiddels was het bijna kwart voor negen en als de jongens die dag nog naar school wilden, zouden ze te laat komen. Ongetwijfeld wisten ze dat, want Michael heeft het in zijn verhoor over een ruzie tussen Reggie en zijn moeder nadat ze hem een opdracht had gegeven: 'Reggie begon te jammeren over dat hij dan te laat zou komen, maar dat kon haar niets schelen. Ze zei tegen hem dat hij als de wiedeweerga naar boven moest om zijn zus te halen. Ze zei dat hij God op z'n blote knieën mocht danken dat hij niet was zoals de andere twee,' waarmee ze kennelijk doelde op de handicaps van zijn broer en zus. Die laatste opmerking van Laura Arnold was blijkbaar een terugkerend refrein.

Ondanks het bevel ging Reggie zijn zus niet halen. In plaats daarvan zei hij tegen zijn moeder dat 'ze die rotklus zelf mocht opknappen' (dit zijn Michaels woorden, aangezien Reggie nog directer scheen te zijn geweest) en de jongens verlieten het huis. Op straat kwamen ze Rudy Arnold echter tegen, die in de tijd dat zij bij Laura in de keuken waren met de auto was aangekomen en buiten 'was blijven rondhangen, alsof hij bang was om naar binnen te gaan'. Hij en Reggie wisselden een paar woorden, wat heel vervelend scheen te zijn geweest, althans waar het Reggie betrof. Michael beweert dat hij vroeg wie die man was, in de veronderstelling dat het 'zijn moeders vriend of zoiets was', en Reggie zei tegen

hem dat 'die stomme klootzak' zijn vader was en pakte daarop uit vernielzucht een melkmandje van de stoep van de burens en gooide dat op straat, sprong erbovenop en verpletterde het.

Michael beweert dat hij daar niet aan meedeed. In zijn verklaring staat dat hij op dat moment nog vast van plan was om naar school te gaan, maar dat Reggie aankondigde dat hij 'pleite ging' en 'es een keer verdomme wat pret ging maken'. Het was Reggie, zegt Michael, en niet hij die met het idee kwam om Ian Barker te betrekken bij wat nu volgde.

Op elfjarige leeftijd werd Ian Barker al bestempeld als beschadigd, moeilijk, een lastpak, gevaarlijk, een borderliner, woedend en psychopatisch, afhankelijk van welk rapport men las. Hij was destijds het enige kind van een vierentwintigjarige moeder (zijn vader is tot op de dag van vandaag onbekend), maar groeide op in de overtuiging dat die jonge vrouw zijn oudere zus was. Hij was kennelijk behoorlijk dol op zijn grootmoeder geweest, van wie hij uiteraard aannam dat ze zijn moeder was; maar kennelijk had hij een diepe afkeer van het meisje van wie ze hem hadden doen geloven dat het zijn zus was. Op zijn negende vond men hem oud genoeg om de waarheid te horen. Die waarheid wilde hij echter helemaal niet horen, en al helemaal niet omdat het Tricia Barker nogal rauw op het dak kwam vallen toen haar werd verzocht haar moeders huis te verlaten en haar zoon mee te nemen. Hierover zegt Ians grootmoeder nu dat ze haar best deed om 'de liefdevolle, harde hand toe te passen. Ze mochten allebei best blijven - de jongen en het meisje ook - zolang het meisje maar werkte. Maar ze hield geen enkel baantje en was de hele dag de hort op, en ik dacht dat als ze de jongen in haar eentje moest opvoeden, ze wel zou veranderen'.

Dat gebeurde niet. Met dank aan de gemeente kreeg Tricia Barker een huis toegewezen, hoewel de flat klein was en ze een slaapkamertje met haar zoon moest delen. Het werd duidelijk dat Ian in die kamer getuige was van de seksuele omgang die zijn moeder met een reeks uiteenlopende mannen had en bij minstens vier gelegenheden met meer dan één tegelijkertijd. Het is vermeldenswaardig op

te merken dat Ian het consequent niet over zijn moeder of over Tricia heeft, maar eerder krenkende woorden als 'slet', 'teef', 'snol', 'sloerie' en 'kuttenkop' bezigt.

Michael en Reggie hadden die ochtend kennelijk geen moeite om Ian Barker te vinden. Ze gingen niet naar zijn huis - volgens Reggie 'was zijn moeder meestal kwaad en schold me dan het huis uit' - maar in plaats daarvan kwamen ze hem tegen op het moment dat hij een knulletje op weg naar school geld afhandig maakte. Ian had 'de rugzak van de knul op straat gegooid' en was er in aan 't rommelen, op zoek naar iets van waarde maar vooral naar geld. Toen hij niets van waarde van het joch kon afpakken, 'duwde Ian hem nijdig tegen de gevel van een huis', volgens Michael, 'en begon op hem in te beuken'.

Reggie noch Michael deed een poging iets aan die pesterij te doen. Reggie zegt dat 'het alleen maar voor de gein was. Ik zag dat hij hem geen pijn deed', terwijl Michael beweert dat hij 'niet precies kon zien wat Ian van plan was'. Een nogal twijfelachtige bewering aangezien alle jongens duidelijk op straat in het zicht waren. Hoe dan ook, wat Ians bedoelingen ook waren, Reggie en Michael staken geen hand uit. Een automobilist stopte en wilde weten wat ze aan het doen waren, en daarop renden de jongens weg.

Er is gesuggereerd dat door het feit dat Ian die ochtend bij het aftuigen van iemand werd gedwarsboomd, de kiem werd gelegd voor wat later voorviel. En inderdaad, tijdens zijn ondervraging lijkt Reggie Arnold maar al te graag met de vinger naar Ian te wijzen. Maar ook al had Ian in het verleden inderdaad in zijn woede dingen gedaan die niet door de beugel konden - waardoor hij toen de waarheid uitkwam zelfs nog meer werd gehaat dan de andere twee jongens - toont het bewijs uiteindelijk aan dat hij *in gelijke mate* had deelgenomen (cursief door mij) aan wat daarna volgde.